

Enhed
Demokrati

Sagsnr.
2020 - 2958

Doknr.
221579

Dato
13-03-2020

Henvendelse fra KL med spørgsmål om aflysning af kommunalbestyrelsesmøder af hensyn til at mindske risikoen for coronasmitte

Henvendelsen

KL har den 12. marts 2020 telefonisk anmodet Social- og Indenrigsministeriet om en skriftlig tilkendegivelse om, hvorvidt kommunalbestyrelsesmøder med henvisning til risikoen for smitte med coronavirus og de tiltag, som regeringen har iværksat i den anledning, skal eller kan aflyses eller alternativt afholdes f.eks. som videomøder. En kommune har stillet tilsvarende spørgsmål for så vidt angår udvalgs møder samt spurgt, om udvalgssager kan afgøres på skriftligt grundlag.

Reglerne

Efter § 8, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse træffer kommunalbestyrelsen beslutning om, hvornår og hvor ordinære møder skal afholdes. Mødeplanen offentliggøres i begyndelsen af hvert regnskabsår. Ordinært møde afholdes som regel mindst en gang om måneden. Tid og sted for mødet offentliggøres.

Mødeplanen er bindende, men kan altid ændres, hvis der er enighed herom i kommunalbestyrelsen, der også i enighed kan aflyse et møde. Herudover kan et kommunalbestyrelsesmøde aflyses, hvis et flertal i kommunalbestyrelsen finder det nødvendigt. Borgmesteren kan kun på egen hånd aflyse et møde, hvis der slet ingen sager er til behandling, eller hvis der er tungtvejende grunde til at aflyse. Som sådanne tungtvejende grunde er i litteraturen nævnt vejr- eller trafikforhold, som gør det umuligt for flere af medlemmerne at komme frem til mødet. De vilkår, der gælder for at flytte et møde, er de samme som gælder for at aflyse et møde. Der henvises til Hans B. Thomsen m.fl., Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 80.

Efter § 10, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse er kommunalbestyrelsens møder offentlige. Dørene kan kun lukkes, hvis der under behandlingen af en sag vil blive eller forventes at blive fremdraget fortrolige oplysninger. Der henvises til Hans B. Thomsen m.fl., Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 100 f. Bestemmelsen i lovens § 10 er til hinder for, at kommunalbestyrelsesmøder afholdes som telefonmøder, idet offentligheden herved vil blive afskåret fra at overvære forhandlingerne.

For udvalg gælder tilsvarende regler om vedtagelsen af en som udgangspunkt bindende mødeplan, som det der er beskrevet ovenfor vedrørende kommunalbestyrelsen, jf. § 20, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. Da udvalgsmøder er lukkede, kan de afholdes som telefonmøder. Med mindre det er i strid med udvalgets forretningsorden

eller mødeplan, vil udvalgets formand kunne træffe bestemmelse om at afholde et møde som telefonmøde. Hvis afholdelse af telefonmøde er i strid med udvalgets forretningsorden eller mødeplan, kræver afholdelse af et telefonmøde enighed i udvalget.

Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. På denne baggrund må det lægges til grund, at adgangen til at afgøre udvalgssager ved cirkulation eller pr. e-mail el. lign. er begrænset både således, at alle medlemmerne skal være enige herom, hvis en sag skal afgøres på denne måde, og således at denne afgørelsesmåde kun kan anvendes for "enkelte sager".

Der henvises til Hans B. Thomsen m.fl., Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 205.

Kravet om indførelse af kommunalbestyrelsens og udvalgs beslutninger i en beslutningsprotokol og underskrift heraf, jf. § 13, stk. 1, og § 20, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, kan opfyldes ved anvendelse af en elektronisk protokol og elektronisk signatur og kræver ikke, at medlemmerne er samlet, jf. Hans B. Thomsen m.fl., Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 113 og 208.

Det følger af henholdsvis § 31, stk. 1, og § 22, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, at borgmesteren henholdsvis udvalgets formand på kommunalbestyrelsens henholdsvis udvalgets vegne kan afgøre sager, der ikke tåler opsættelse.

Se i øvrigt KL's og det tidligere Økonomi- og Indenrigsministeriums vejledning med titlen "Det politiske arbejde i kommunalbestyrelse og udvalg", 2017, kapitel 1. Vejledningen findes her: <https://www.kl.dk/media/10955/det-politiske-arbejde-i-kommunalbestyrelse-og-udvalg.pdf>. Der henvises også til Rapport fra Arbejdsgruppen om kommunalpolitikernes rolle og arbejdsvilkår, 2009, s. 32 ff. Rapporten findes her: <https://sim.dk/media/15142/rapport-fra-arbejdsgruppen-om-kommunalpolitikernes-rolle-og-arbejdsvilkaar.pdf>.

Den nuværende situation

Regeringen har i den nuværende situation taget en række initiativer for at mindske risikoen for smitte med Coronavirus. Disse omfatter bl.a. anbefalinger vedrørende forsamlinger af personer og fysisk afstand mellem personer. Regeringen ventes med virkning fra starten af uge 12 at indføre forbud mod at samle flere end 100 personer indendørs.

Den 11. marts 2020 har Medarbejder- og Kompetencestyrelsen vedrørende afholdelse af møder anbefalet statslige myndigheder, at man nøje overvejer nødvendigheden af fysiske møder. Der er opfordret til, at møder afholdes som video- eller telefonmøder, når det er muligt og giver mening. Hvis det vurderes nødvendigt at afholde et fysisk møde, bør der som minimum være god plads mellem deltagerne, god udluftning og så få deltagere som muligt.

Overvejelser

Reglerne om planlægning, afholdelse og eventuel aflysning eller flytning af kommunalbestyrelses- eller udvalgsmøder er ikke ændret som følge af den nuværende situation, hvor der er særligt fokus på at forebygge spredning af coronavirus. Kommunerne skal overholde disse regler også i den nuværende situation.

Det er imidlertid Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at kommunernes muligheder for at overholde retningslinjer, der svarer til de anbefalinger, der gælder for

statslige myndigheders afholdelse af møder, i den nuværende situation må inddrages ved fortolkningen af de regler, der gælder for planlægning og afholdelse af møder i kommunalbestyrelse og udvalg.

Det er også Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at det forhold, at kommunalbestyrelsen som lokalt forvaltningsorgan varetager væsentlige opgaver, der er af stor betydning for borgerne, bør tillægges væsentlig betydning ved fortolkningen af reglerne om planlægning, afholdelse og eventuel aflysning eller flytning af kommunalbestyrelses- og udvalgmøder. For så vidt angår kommunalbestyrelsesmøder må det endvidere indgå i fortolkningen, at disse møder efter loven er offentlige, og at dette kun kan fraviges for så vidt angår dagsordenspunkter, hvor der må forventes at komme fortrolige oplysninger frem.

Vurdering

Det bemærkes, at Social- og Indenrigsministeriets vurdering er baseret på de den 13. marts 2020 foreliggende omstændigheder, herunder de tiltag som regeringen på dette tidspunkt har iværksat for at mindste risikoen for smitte med coronavirus.

Kommunalbestyrelsesmøder

Henset til kommunalbestyrelsens funktion og opgaver vil et kommunalbestyrelsesmøde efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse være et *nødvendigt møde*, der inden for tilsvarende rammer som de anbefalinger, der er givet statslige myndigheder, vil kunne afholdes som et fysisk møde med god plads mellem de deltagende medlemmer, god udluftning og så få deltagere som muligt. Der vil således f.eks. kunne fastsættes retningslinjer om, at medlemmer placeres på en anden måde i byrådssalen end sædvanligt, så der bliver større fysisk afstand imellem dem.

Social- og Indenrigsministeriet lægger herved ud over det anførte om kommunalbestyrelsens funktion og opgaver navnlig vægt på, at kommunalbestyrelsens mødeplan af hensyn til mindretal i kommunalbestyrelsen er bindende, at kommunalbestyrelsen er det kompetente organ, der skal træffe beslutningerne, at beslutningerne netop skal træffes af dette kollegiale organ i et møde, hvor medlemmerne under overværelse af offentligheden har mulighed for at udveksle synspunkter, og at det er muligt at afholde møderne under overholdelse af de anbefalinger, som er givet til statslige myndigheder om afholdelsen af nødvendige fysiske møder.

Social- og Indenrigsministeriet finder ikke, at det forhold, at borgmesteren efter loven kan træffe beslutninger, der ikke kan udsættes, kan ændre denne vurdering af møderne som nødvendige møder.

Under hensyn til den foreliggende *helt særlige situation*, hvor det generelt anbefales, at personer ikke samler sig i større forsamlinger, og at møder har så få deltagere som muligt, er det endvidere Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsesmøder, der efter loven er offentlige, vil kunne afholdes som fysiske møder således, at offentlighedens adgang til møderne alene etableres ved elektronisk video- og/eller lydtransmission fra mødet. En beslutning herom vil efter ministeriets opfattelse kunne træffes af borgmesteren som øverste leder af forvaltningen.

Hvis kommunen ikke har mulighed for at video- eller lydtransmittere fra kommunalbestyrelsesmødet, må den give offentligheden adgang til mødet, i det omfang de nævnte anbefalinger om god plads mellem deltagerne, god udluftning og få deltagere vil kunne overholdes. Kommunen vil således kunne fastsætte retningslinjer om, at kun nogle af tilhørerpladserne benyttes, og at der skal være en vis afstand mellem tilhører-

ne. Dette vil kunne betyde, at der lukkes væsentligt færre deltagere ind end normalt, og det må senest fra begyndelsen af uge 12 under alle omstændigheder påses, at der ikke er mere end i alt 100 personer forsamlet under mødet. Dette tal omfatter alle de tilstedeværende i lokalet, herunder medlemmerne af kommunalbestyrelsen.

Hvis det er teknisk muligt for kommunen at etablere en offentlig video- og/eller lydtransmission af et video- eller telefonmøde, er § 10, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse i den foreliggende *helt særlige situation* endvidere ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsesmødet afholdes som et video- eller telefonmøde, der også transmitteres offentligt. Dette forudsætter, at den offentlige transmission kan ske på en sådan måde, at tilhørerne får en reel mulighed for ad denne vej at følge mødet, herunder at følge med i, hvilket medlem der har ordet, og hvad vedkommende siger.

Afholdelse af kommunalbestyrelsesmødet som et video- eller telefonmøde kræver dog, i det omfang der er tale om en fravigelse af kommunalbestyrelsens mødeplan, enighed i kommunalbestyrelsen. Afholdelse af kommunalbestyrelsesmødet som et video- eller telefonmøde forudsætter endvidere, at alle medlemmer har det nødvendige udstyr og de fornødne forudsætninger for at deltage på denne måde, og at der kan anvendes en elektronisk beslutningsprotokol.

Om aflysning eller flytning af kommunalbestyrelsesmøder

For så vidt angår *borgmesterens mulighed for på egen hånd at aflyse et møde* i kommunalbestyrelsen skal Social- og Indenrigsministeriet bemærke, at dette – med mindre der slet inden sager er til behandling – kræver tungtvejende grunde.

Som det fremgår ovenfor, er de p.t. foreliggende ganske særlige forhold vedrørende coronavirus, herunder de af regeringen p.t. iværksatte foranstaltninger og anbefalinger, ikke i sig selv sådanne tungtvejende grunde. Social- og Indenrigsministeriet lægger herved vægt på, at kommunalbestyrelsesmøder er nødvendige møder, der inden for tilsvarende rammer som de anbefalinger, der er givet statslige myndigheder, vil kunne afholdes som fysiske møder med god plads mellem de deltagende medlemmer, god udluftning og så få deltagere som muligt, samt på, at offentlighedens adgang efter loven også kan sikres gennemført under overholdelse af de nævnte anbefalinger.

På den baggrund er det også Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at de af regeringen p.t. iværksatte foranstaltninger og anbefalinger ikke i sig selv gør det nødvendigt at aflyse kommunalbestyrelsesmøder. *Kommunalbestyrelsens flertal* kan således ikke med henvisning til disse foranstaltninger og anbefalinger aflyse et møde, fordi det er nødvendigt.

Kommunalbestyrelsen kan altid, når der er *enighed* herom, aflyse et møde. Dette kræver ingen begrundelse. Det er Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at det – i hvert fald under de foreliggende ganske særlige omstændigheder – ikke er nødvendigt, at denne enighed konstateres i et møde i kommunalbestyrelsen. Den vil eksempelvis kunne konstateres ved elektronisk eller telefonisk kontakt fra borgmesteren (forvaltningen) til hvert enkelt medlem.

Udvalgsmøder

Også udvalgsmøder er henset til kommunernes funktion nødvendige møder, der inden for tilsvarende rammer som de anbefalinger, der er givet statslige myndigheder, vil kunne afholdes som fysiske møder med god plads mellem de deltagende medlemmer, god udluftning og så få deltagere som muligt. Der vil således f.eks. kunne fastsættes

retningslinjer om, at medlemmer placeres på en anden måde i mødelokalet end sædvanligt, så der bliver større fysisk afstand imellem dem.

Om muligheden for *aflysning eller flytning af udvalgs møder* gælder således, at dette alene kan ske, når der er enighed herom i udvalget, jf. ovenfor vedrørende kommunalbestyrelsesmøder.

Da udvalgs møder er lukkede møder, vil udvalgs møder kunne afholdes som telefon- eller videomøder, med mindre noget andet er fastsat i udvalgets forretningsorden eller mødeplan. Hvis medlemmerne er enige om på denne måde at fravige forretningsordenen eller mødeplanen, vil mødet dog alligevel kunne afholdes som telefon- eller videomøde.

Afholdelse af møderne som telefon- eller videomøder forudsætter endvidere, at alle medlemmer har det nødvendige udstyr og de fornødne forudsætninger for at deltage på denne måde, og at der kan anvendes en elektronisk beslutningsprotokol.

Hvis alle medlemmer af et udvalg er enige herom, kan "enkelte sager" også afgøres af udvalget på skriftligt grundlag, herunder f.eks. pr. e-mail. Det forhold, at det kun er enkelte sager, der ved enighed kan afgøres på denne måde, giver det enige udvalg en vis margin for at beslutte, hvornår en sag kan afgøres på skriftligt grundlag, men er til hinder for, at væsentlige dele af udvalgets arbejde foregår på denne måde. Efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse indebærer de p.t. foreliggende ganske særlige forhold vedrørende coronavirus *ikke*, at udvalgsarbejdet generelt kan foregå på skriftligt grundlag.

Vedrørende § 69 i lov om kommunernes styrelse

I tilknytning til ovennævnte skal Social- og Indenrigsministeriet bemærke, at § 69 i lov om kommunernes styrelse om nødstyre efter sin ordlyd finder anvendelse, hvor det under krise eller krig er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde. Ved krise forstås efter lovens forarbejder "truende udsigt til krig", jf. Folketingstidende 1992-93, tillæg A, sp. 4262, og 4290. Bestemmelsens anvendelse forudsætter således, at det er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde på grund af krig eller truende udsigt til krig. Bestemmelsen finder således ikke anvendelse i den nuværende situation.